1876. VIII. évfolyam. 190. szám. Csütörtök szeptember 28.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve:
Egy évre 10 frt — kr. ¼ évre 2 frt 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ Egyes szám 10 „
Előfizetési pénz s minden közlemény: Főpiacz. Vecsey-ház földszint a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.
Előfizethetni helyben:
Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok utján.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczen-vidéki „független ségi párt“ közlönye.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési dij:
Öthasábos petitsorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmü, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért.
Bélyegdij: minden beigtatásért külön 30 kr.
„Nyilt-tér“-en megjelenő közlemény öthasábos sora 15 kr.
Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Ugyszintén kéziratok sem adatnak vissza.

A diplomatia perfidiája.

Az európai diplomaták nagyobb részének alélt ága s tehetetlensége, minden rosznak a kutforrása, mely nem volt képes együttesen a balkán-szigeti vihart megelőzni s lecsendesiteni, mely vihar gonosz kezek az Ó! = rosz Neptun által szittatott, Stambulban egy pénzszomjas elpuhult, s egy eszelős — agyl ágyulásban szenvedő despotát a trónról lesepert és két tévutra vezetett vas altjedelmet nyilt lázadásra késztetett, (kiknek t. i. Milán s Nikitának fohászai azon magaslatokra emelkednek, melyekről a cultur napfényénél az európai koronák tündökölnek.) Ez az alélt ság, tehetetlenség oka annak, hogy az egész nagy continens majd csak nem bele fulad ezen keleti harczias Szirokko szélbe. Ez a szél, s ez a keleti lég, kellemetlenül kezd fujni, különösen hazánkra nézve!

Ezen fentebbi tételben az egész téveszme, az egész ferde határozat le van téve, mely Európában fájdalom! a keleten folyó v a n d a l küzdelem fölött részben tervszerüleg ápoltatik s kezeltetik, nem az európai diplomatia tétlensége, hanem annak századéves perfidiája okolható ezen folytonos vészterhes s zaklatott európai álapot miatt Törökhonban, mely szakadatlan czirogatás, simogatás, hizelgés, s a török gazdálkodás istápolása által őriztetett a háboru kitörése előtt. Ebben feküdt a szégyenletes perfidia, és abban — miszerint továbbra ilynemü aljas játékot fen nem lehet tartani, csak abban rejlik a hatalomhiány, mert soha egyetértve egy erős hatalmas megmentő politikához, azaz: az egész Sláv- Törökhon birtoklására nem törekedtek. (Itt hangsulyozzuk a multakat) Hisz a török souzairenitás vajmi kevés hasznot hajt a törökállamnak, sőt nemcsak s ját, de Európának is nagy kárára van.

200 év azaz: Bécsnek második ostromlása 1683. óta a hóditási szerencse a töröktől, egészen el fordult, egész belső állami szétmállása kezdődött, s hogy ha az európai koronák, „melyek a cultur napfényében csillognak, kötelességüket s feladatukat ösmerték volna, akkor ők egyesülten az ázsiai betolakodókat, annak idején a tengeren át Ázsiaba vissza vethették volna, — s igy nem lett volna századokon át folytonos rázkodtatásba Európa, nem folyt volna annyi vér, — egy olyan t r ó n é r t — melyről a Seikul-Izlam, s ministerei 3 hó lefolyta alatt két padishát lecsapnak, — s nem kellene most a diplomatáknak az előtt üött békepontjaik egyikében a 19-ik cosmopolitika — democratikus felvilágosodott század nem csekély botrányára hangsulyozni azt, „miszerint nem szabadna Szerbiában töröknek többé letelepednie.“ — aligha nem eredt ezen perversus passus egy brit agyából, — mert ilyen impracticus repressáliák csakis egy phlegmaticus ángol szüleményei lehetnek . . . ugyan a civilisatió, a szabad eszmék, a világkereskedelem — politikája, az anyagi s szellemi közlekedés t. i. a gőz s villany, megengedheti-e ezt? És vajjon elfeledték-e a diplomaták ezen axiomát: „Actioni aequalis est reactio,“ ugy hisszük Törökhon is csak az ilynemü repressaliákkal felelne azon pontra. Ezen emlitett agyrémes b é k e p o n t igen hasonló azon parlamenti a e t h o z, melyszerint Ausztráliába azaz: a 7 brit alkotmányos gyarmatba a chinaiaknak ugyan megengedtetik a letelepedés, s honositás, kik kiválólag mint aranymosók, bányászok, kereskedők, s kertészek közel 17,000-en vannak, — de chinai nőnek nem szabad az 5-dik világrészben letelepedni, s miért? Hogy ne szaporodjék azon ügyes hangyaszorgalmu nép, mely olcsóbban, dolgozik mint a brit, ugyanezen a c t érvényre juttatott Californiában is! Gyönyörü respublikai szürnyszülött, hol van itt a köztársaság alapja, az erény, emberiség, s egyenlőség? És appellálok a legfensőbb itélőszékhez: „a közvéleményhez,“ s kérdem van-e ennél egy borzasztóbb, inhumánusabb, despotikusabb törvény? Nincs azon Shakspearei penna, mely képes leendne az ilynemü embertelen, a szellemi kort lealázó, eszeveszett törvényt kellőleg sujtani, . . . s ime ez az angol phylantropia, egy szóval: mindenütt csakis a rideg érdek politika leng mint főrugó az angol politikusok, s diplomaták szeme előtt, tehát a tanusitott angol könyörület politika e földtekén nem ö n z é s t e l e n s z i v b ő l ered hanem egy szemfényvesztő hocus-pókus. megkezdődött tehát most azon perfid diplomotikai játék Konstantinápolyban, a melyben Európa nagyhatatmai versenyeznek az ottani befolyásuk, fokozásáért, s a török hatalom felhasználásában küzd egyik a másik ellenében.

A napnyugoti hatalmak voltak azok névszerint, melyek Törökországot a délhatalmak előnyomulásában a Fekete tenger s a Bosporus felé akadályozni törekednek, kik a törökhoni keresztény lázadóknak a vérszomjas tyrannusok ellen hátat forditottak, sőt segiték le igázni s elnyomni. Később, a midőn Oroszhon mindig hatalmasabb lőn, — Ausztria egyesült a nyugoti hatalmakkal. (emlékezz az 1854 iki eseményekre s Sebastopolra), mig lett P o r o s z h o n, mint 5-ik nagyhatalom, csak is ötödik keréknek tartatott a hatalmak szekerében, ez az állás azonban most még lényegesen változott. Oroszhon a mindig uralgóbb s hatalmasabb, fellép igényeivel Törökhon ellenében, mert egy hatalmas frigyest nyert Némethonban, mely majd Ausztriától saját érdekében — javára egy kis tekintetbe vételt igényel Törökhon feloszlatásánál.

De valamint Lengyelhon feloszlatása alkalmával, ugy most is Bécsben hiányzik a bátorság, s Budapesten az igazi akarat, s a valódi belátás.

Érzelgés s önzés Ausztriára nézve a gyors kedvező kifejlődést a Dunánál elodázta, s a mint látszik már is lehetlenné tevé. erre mutat az orosz minden tétova nélküli fellépése.

Szerbiában erre mutat a szerbkirályság helybenhagyása stb. és ezen szerb királylyal replikál az orosz az angolnak, kinek befolyása által Törökhonban két császárt csináltak 4 hónap alatt . . . méltán tartani lehet á consequenti, hogy a porosznak is eszébe jut egy második, t. i. egy Roman-királyt teremteni? — gaudeamus igitur!!

Mig Frankhon szavát Konstantinápolyban e pillanatban kevésbé teszi érvényessé, addig Anglia fejleszti diplomatikai perfidiáját — minden tekintet nélkül.

Trónforradalmak — összeesküvések élesztése Szerbiában, embertelen gyilkos bandák segélyezése fegyverekkel, munitióval, a tömeg felkonczolásának Bulgáriában való ignorálása stb., ez mind beillik a perfid angol politikába.

De a bosszu közelg ezért saját hazájában. Az angol oppositió az angol parlamentben felébredt, és ugy látszik, mintha a p e r f i d k e l e t i p o l i t i k a a tóryk uralmába kerülne?

Némethon sem maradhat s e m l e g e s, ha Ausztria s Oroszhon conflictusba jönne, mert Ausztriától egy politikát fogna követelni, mely az orosztól helyben hagyattatnék, ha Ausztria nem egyeznék bele, kiszámithatlan kárát fogná vallani. Hisz tudjuk, miszerint ezen birodalmi conglomeratnak Olaszhontól távoznia kellett, a midőn annak n e m z e t i s é g i consolidatiójának utjában állt, épen ugy kellett Németországból visszavonulnia, hogy a német nemzeti birodalom kifejlődésének helyet csináljon. És ezen példák szerint, a mi fájdalom! nyilt titok a szlávság sem fog nyugodni, a mint látszik, mig Ausztria-Magyarhon igényeinek lehetőleg meg nem felelend.

„Estote cauti!“

Dr. K . . . . József.

— **Simonyi Ernő** pártunk kitünő vezére legközelebb t rt haza Olaszországi utjából.

— **Az orosz** viszonyokról a félhivatalos „Wiener Abendpost“-nak sept. 23-ról Péterváról ezeket irják: A hangulat folyton igen izgatott. Táplálják azt azon orosz tisztek, a kik a szerb seregbe léptek s csaknem naponkint uj hireket közölnek a törökök kegyetlenségeiről. A törökök betöréseinek hirét orosz területre Ázsiában megerősitik s a határok ma már több lovas dandár s nehány dragonyos és kozák ezred által eléggé megvédvék. Az a hir keringett, hogy a czár nehány napra Krimből ide visszatér. De biztos értesülés szerint ő felségeik Livadiában maradnak, hol az idő gyönyörü.

— **Az országgyülés** megnyitása már sok képviselőt szólitott a fővárosba. Roszabb hir alig fogadhatta volna őket, mint az ujabb kiegyezés sulyos természetü jogfeladásai. Még a kiegyezést elvileg megszavazó kormánypárti körökben is nagy visszatetszést és lehangoltságot szül a Tisza-kabinet eljárása. Foszlik a nimbus s minden lelkiismeretes képviselő bevallja, hogy a Tisza miniszterelnökségéhez fűzött várakozás roppant csalódásokat aratott. Szó van különben arról is, hogy a klubban interpállálni fogják a kormány fejét az ujabb kiegyezési tárgyalások s megállapodások miben létéről. Mert e választól függeszti fel több képviselő a kormánypártban maradását. Általában oly keserünek mondják a hangulatot, mely esetleg ujabb töredék kiválása által fogja adni jelét a dolgokkal való elégedetlenségnek. Ez elégedetlenség annál mélyrehatóbb, minthogy a vidéki tapasztalatok legkevésbé sem voltak alkalmasak a jelen állapotok iránt bizalmat ébreszteni. Egyrészt a fagy által okozott csapások, melyek Magyarország élestárát, a Bánságot és bortermő vidékét a Hegyalját érték, csaknem földönfutóvá teszik a népet; másrészt az adóvégrehajtások kérlelhetlensége — nem egy szemrehányást juttatott az otthon ellenzéki szellemben diskurálgató kormánypárti képviselőknek.

Debreczen, szept. 27.

Tehát megtörtént!

Hazánkat ez évben minden tekintetben sulyos csapások érték. Az árvíz, a fagy, a gyakori tüzesetek anyagilag csaknem tönkrejuttatták e hazát.

S ehez járul most a bécsi tárgyalások arczukat elpiritó végkimenetele.

A kiegyezés az ország önérzetesebb s hazája jövőjeért aggódó lakossága előtt elkeseredést szült. Hogy az elkeseredés nagy, megtetszik abból is, hogy a kormány két legalázatosabb közlönye a „Hon“ és az „Ellenőr“ sem mernek nyiltan védelmére kelni a kiegyezésnek, hanem csak kerülgetik, mint macska a forró kását. A kormánypárti lapok közül pedig többen megrótvák ezt.

A „P. N.“ többek közt ezeket irja: Az uj bécsi alku alapjában nem változtat a májusi kiegyezés roszaságán, s attól csak annyiban különbözik, hogy Magyarország közgazdasági szolgasága immár nem tiz évre, de tizenegy esztendőre van kilátásba véve.

A „B. N.“ pedig igy szól: Ismét kivagyunk téve egy uj teher lehetőségének. A következményekért a kormányférfiak számoljanak be a gazdaságilag anélkül is pusztuló nemzetnek.

Ha már a mostoha kezek eként bántak jogainkkal, vagyonunkkal, becsületünkkel és hazánkkal, ha már nem segituek e nemzeten azok, kiknek ez hivatása, sőt szent kötelessége volna, ha panaszaink, mint falra hányt borsó lepattognak, kormányférfiaink jégkebeléről, hova forduljon e szerencsétlen nemzet? a világ melyik pontjáról, derenghet feléje a jobblét reménye?

A kormánypárt nem elvet, de a személyt követő s tisztelő tagjai stoicus nyugalommal nézik a közromlást, s helyest kiáltanak azoknak, kik inségessé tevék e hazát.

Mily más hangon beszéltek ezelőtt, azok kik jelenleg a helyzetet uralják mily más hangon!?

Midőn — hogy többet ne emlitsünk — a kormányelnök 1872. máj. 4-én beszámoló beszédét tartá, a többek közt ezeket mondá: T ö r e k e d n i f o g o k, h o g y l e g y e n ö n á l l ó m a g y a r p é n z ü g y ü n k m e l y a n y a g i j ó l é t ü n k e m e l é s é r e n é l k ü l ö z h e t e t l e n!

Mit mondtak Ghyczy, mit Molnár György urak? Mind azt mondák hogy mig külön pénzügyünk nem lesz, addig hazánk boldog nem lehet!

S ime ily emberekre — kiknek jelszavuk, ha akarom vemhes, ha akarom nem vemhes van bizva jelenleg hazánk sorsa kik, csakhogy Ausztria felől haragos arczot ne lássanak önön hazájuk jövő boldogságát dobják herostratusi dicsőségük kielégitése végett egy oly örvénybe, melyből bennünket aztán embernek fia kinem menthet soha! . .

A kiegyezés müve tehát — irja az N. P. Journal bevan fejezve.!

A kivánt egység eléretett, a két kormány között az összhang ismét helyre van állitva.

Hogy Magyarország ez összhangért mit fizet azt tudni nem lehet még most, Miként május havában, ugy most is **teljes diadalt aratott az osztrák kormány. Tisza Kálmán a lajthántuli kormány mindkét követelését helybenhagyta.** A kiegyezési törvények mindkét parlament elé csak a jövő január hóban fognak terjesztetni, ez annyit jelent, hogy a magyar kormány az osztrák részről kivánt provizoriumba belegyezett, mely valószinüleg egy félévi tartamra, azaz: 1877 junius végéig lett megállapitva. **A 80 milliós adósság kérdésében pedig teljesen elejtette a magyar kormány eddigi álláspontját** és arra határozta magát, hogy Magyarország igaz és kétségbevonhatlan jogát egy, ezen vitáskérdésre nézve alakitandó választott biróság itéletétől teszi függővé. Igen jellemző a távirat azon része, mely a magyar álláspont győzelmét jelenti. A magyar kormány keresztülvitte, hogy a vám- és kereskedelmi szerződés revizióját az uj vámtarifa ismerete nélkül történjék meg. Ez annyit jelent, hogy sorsunknak „vakon“ kell magunkat megadni. Ha a Tiszaféle kiegyezést befejezni engedjük, akkor még azt sem szabad tudnunk, hogy menynyi terhet raktak vállainkra. Nem szükséges bővebb felvilágositást nyujtani arra nézve, hogy és mennyiben lett a kedvezőtlen májusi-egyezmény, ezen utóegyezmény által még kedvezőtlenebbé hazánkra nézve.

Tehát a már most is a véginséggel küzdő nemzet vállaira a 80 milliós kölcsön elfogadásából (mert, hogy részünk lesz benne azon nem kétkedünk) ujabb teher nehezedik, melyet hogy meg elbirna alig hihetjük el.

Most nevezzétek, hát magatokat honmentőknek most kiáltsátok hát égbe emelt fővel, felkent homlokkal: mindent megnyertünk.

Igaz, ha a „mindent“ k o l d u s b o t n a k nevezzük el.

— ***A magyar fővárosból.*** Csatár **Zsigmond** orsz. képviselő ügyében a kir. tábla helybenhagyta a pestvidéki törvszék ama határozatát, hogy Csatár ellen, miután a képviselőház kiadta a lázitás, okmányhamisitás és csalás miatt, az elővizsgálat megindittassék. **A nemz. muzeum** érdekes képeket kapott, u. m. Pulszky Ferencz atyjáét és Kazinczy Ferenczné eredeti arczképeit. **A nepszinházban** a téli idény alatt, Berczik Árpád s Toldy István uj darabjait fogják előadni. Élvezhet a közönség! **Lord Harlington**, az angol alsóház vezére, a fővárosban időzött legközelebb. — **Burghardt**, budapesti városi alkapitány megőrült, s a tébolydába szállittatott. **Barány Vilmos** 80 éves aggot temették el a napokban, ki a napoleoni s később a 48-diki szabadságharczban részt vett. **A Lord Sámuel-fele** faraktárban és gőzfavágóban irtózatos tüzvész dühöngött. A kár 3—400,000 frt.

Vidék.

– A „Debreczen“ levelezése. –

H.-Nánás 1876. sept. 25.

Tekintetes szerkesztő ur!

Folyó év tavaszán egy — a „Debreczen“-ben megjelent levelemben, sajnalattal emlitettem, hogy Nánáson a társadalmi élet egyhangu, hogy a fiatalság kebelében a régi kedv helyét fásult egykedvüség s közönösség foglalta el. — Ugy volt igazat mondtam; de hogy a tüz akkor is meg volt, s csak hamu alá volt takarva, azt az ujabb idők kétségkivül bizonyitják. Ugyanis a régebben alakult mükedvelő társulat a közelebb lefolyt öt hét alatt, jótékony czéra, három szini előadást rendezett. — A két első előadásról s az azokat követett táncvigalomról nem szólhatok, mert bennük bizonyos okoknál fogva részt nem vehettem s mert azok most, mint hirlapi közlemények időszerütlenek lennének; de említést teszek az utóbbiról, mely tegnap f. hó 24-én tartatott. Ez estve „A király házasodik“ cz. három fefvonásos vigjáték adatott elő, melynek tárgya 1-ső (Nagy) Lajos magyar király idejéből van meritve.

A színmünek, csak vázlatos ismertetését is mellőzöm, tudósitásom röviditése szempontjából; a szereplő személyes mindenikének működéséről sincs czélom szigoru és részletes critikát irni, mivel tudom azt, hogy velök nem oly egyénekkel állok szemben, kik a müvészet ezen nemét élet czélul tüzték volna ki, hanem olyanokkal, kik midőn ezt teszik, a nemes eszmék, emberbaráti szeretet s közmüvelődés hivő szózatainak engednek.

Az igaz, a valódi érdemtől az elismerést meg tagadni nem szabad, s bár ezt mükedvelőink mindenike birja, különösen ki kell emelnem a szép Sebestyén Mariska kisasszonyt, ki mint kint, ugy a szinpadon is valóságban felélt meg a költő amaz ideájának, mit fel hevült képzelődése rózsa felhők közé rajzol angyal alakjában, a mi előadását illeti, szerepét valóban átérezte s igazi müvészi ügyességgel mutatta be a közönségnek azt a lelki állapotot, melyet egy szerelem ittas nő érezhet akkor, midőn kedvesét tudtával informalják ugy, hogy ot, most boldogitó remény, majd erős kétség rohanja meg, az eddig alkotott boldog jövő felől.

A közönség meglepő tetszésével szerepelt még Nagy Károly ur, igazi ügyességgel láttatta velünk azon küzdelmeket, melyeket akkor érezhet egy király, midőn szivében egy nő iranti határtalan szerelem és a honszeretet ugy kelnek tusára, hogy az egyikneknek menthetetlenül pusztulnia kell. Továbbá Vég József és Pongor Gyula uraknak sikerült nagy mértékben, a halgatóság kedélyét elevenség és vidámságban tartani s ez utóbbi kitünő hangsulyozása s arczjátéka bármely szinésznek is becsületére válnék.

A többi szereplőkről helyszüke miatt hallgatok.

Az előadást reggelig tartott bál követte, melyen városunk legszebb hölgyei jelen voltak, s mint egy-egy villik könnyedséggel s jókedvel lebegtek tánczosaik karjain a tágas táncteremben.

E bált illetőleg szabadságot veszek magamnak a nánási fiatalság egy részének azon

---

A „DEBRECZEN“ tárczája.

A VÉDTELENEK.

Elbeszélés.

Irta: **Schwarcz Mária Zsófia.**

(28-ik folytatás).

Egy komoly kaland kezdete.

— Én azt hiszem, hogy a nyomornak legfőbb oka az, mert sokan vannak, kik gazdagságuk közepette ugy gondolkoznak, mint ön báró ur. Érdeklődnének csak a gazdagok a szegények iránt, máskép volna minden; ellenben ha mindnyájan ugy gondolkoznának, mint ön, ugy e szegény szerencsétlen teremtések az inség gyötrelmei közt halnának meg.

— Lehet, hogy azonban a társadalomra nézve csupán nyereség volna, és mit is vesztene? — Előbb-utóbb eléri e végzetök, és ön irgalmasságával mindössze sem eszközöl mást, minthogy életüket és kinaikat meghosszabitja. Különben mindnyájan befizetünk egy bizonyos összeget a szegények pénztárába, melybe mindazok, kik munkaképtelenek, a kiknek foglalkozásuk nincsen — felvétetnek. Azáltal, hogy a társadalom ily intézetekkel bir, és azok föntartásához minden polgár hozzájárul, minden tőlünk kitelhető meg van téve.

Gróf Erneszt bizonyos távolságból, figyelemmel hallgatta a báró és Alva közti társalgást.

Alva szánakozólag nézett a bárónra, és felelt:

— Tudom ezeket báró ur; hanem daczára annak azt hiszem, hogy ön csak azért akar ily kegyetlennek látszani, milyen valóban nem, mert ilymódon vél visszatartatni egy ön szerint tulzott kiadástól, lehetetlen, hogy ugy gondolkoznék. . . . . Mily iszonyu lenne ily nézet. Ön pl. egy sétányon egy kiéhezett gyermeket talál, a ki ön felé nyujtva kezeit alamizsnát kér . . . . tehet e gyermek arról, hogy szegény és nyomorult. . . . . S szabadulhat-e amaz iszonyu helyzetből a mások segitsége nélkül? — Erre ön azt fogja ellenvetni, hogy vannak oly gyermekek, kik hazug szinleléssel állitanak elénk oly nyomort, melyet nem is éreznek. Meglehet, hogy sokan vannak ilyenek; de nem emberietlen e már föltevésnek is, hogy e szegények mind csak azért hazudnának, csupán azért esdik ki embertársaik irgalmasságát, s e nemét az aljasság, szinlelésnek is csupán azért gyakorolnák, mert nyomoruságok valódi mivolta nem elegendő arra, hogy általa meghatva őket gyámolitanók. Föltéve ezek lehetőségét és azt, hogy csakugy olyanok is volnának, kik arra kényszeritve nincsenek, nem jobb e kilencznek bár nem érdemelnék is, adományt nyujtani, semmint annak tenni ki magunkat, a tizedik valóban nélkülözőt segély nélkül hagynunk.

Itt Alva félbeszakitá beszédét. A báró ajkai körül gunyos mosoly vonaglott.

— Alva itél, és védelmezi oly melegen e ringyrongy népséget a nélkül, hogy azt ösmerné. Ez emberek képesek a minden alávalóságra, ha csak a munkától szabadulhatnak meg, s végtére is igen jól érzik ők magokat rongyaik s viskóikban, csak pálinkájok legyen.

— A mondottakból következtetve, báró ur még sohasem vette gondolóra e kérdés komolyságát. Engedje, hogy állitsak szemei elé egy képet a szegénység és nyomor történetéből. Vannak az ön körében oly emberek, kik könyelmüen engedik magokat át egy fiatal leányka kellemes bájai benyomásának, s kit aztán áldozatul ejtenek. — — — E nők ezáltal tönkre vannak téve, csábitóiktól elhagyatva — — mi tevők legyenek? — — Tovább vonszoljak életöket e pályán, melyre vezettettek. — — — Ön vállat von s mosolyog — — — lehet, hogy ön megtagadja részvétét e szegény áldozatoktól, — de gyermekeik!

E szó kiejtésénél Alva hangja csudálatosan megható volt.

— Mi lesz azon árvák sorsa, kik anyjok könyelmüsége s bünösségétől ártatlanok? — — Rongyokba korolva vergődnek kitökök mellett, vagy utczahosszat, s ha kezeiket kérőleg nyujtják szerencsésebb embertársaik felé, csak hideg szivtelenséggel találkoznak. — — — Az anyák a vétkek minden fajának engedve át magokat, őket a testi s lelki romlás martalékául dobják oda; — leányaik rendesen a legmélyebb elvetemültségbe sülyednek, és fiaik a börtönöket népesitik. — — — Mondja, tehetnek-e ezen szegény emberek nyomoru eredetökről, életmódjuk és — szomoru végökről? — Nem szörnyü szivtelenség-e, és az önzés netovábja közönyösen haladni el egy szegény koldus gyermek mellett, ha az mindjárt szülei által költött és betanitott történetet kesergi is el. Összeférhet-e a keresztény érzület s emberi jogokkal ily zsarnokságot elkövetnünk? Mily összegek nem pazaroltatnak el könyelmüen fényüző élvezetekre, s mennyivel nemesebb volna, ha azok, kiket a sors egy nagy vagyon birtokosaivá tett, annak egy részét arra forditák e szegény gyermekeket oly élettől menteni meg, mely nemcsak külső nyomor, de erkölcsi alásülyedés és büntettekre készti őket. Könnyü azt mondani: inkább ében halni, semmint sülyedni; de igen nehéz vagy épen lehetetlen ehez hasonlót hajtani végre. Tökéletes biztossággal föltehetjük, hogy ha e gyermekek kevésbé szerencsétlenek, bizonyára kevésbé vétkesek is lennének. Nem kötelességünk-e tehát őket támogatni, és visszatartani az őket elnyeléssel fenyegető örvény széléről?

(Folyt. köv.)

kérdést feltenni, hogy ezután már a nánási közönség, a becsi és pesti — minden izében németes, elfinomodott — civilisatió járszalagán fog vezetettetni? Mert nem mutat egyébre ama körülmény, hogy a fent emlitett bálban sokkal több idegen tánczot láttunk, mint magyart.

A korral haladni kell, a XIX-ik század müveltsége hozza ezt igy magával, mondja talán valaki; de nem szabad nekünk feledni, hogy magyarok vagyunk, hogy óvakodnunk kell minden olyantól, mely nemzetiségünk rovására történnék. Nánás hölgyeit az én hitem szerint a h zairánt sokkal nemesebb érzelmek hevitik, sem hogy rosz néven vennék, ha adandó alkalommal a „varietas delectat“ közmondásnak, a jelenlegi eljárás ellenkezőjével igyekszik valaki érvényt s erezni.

A szinelőadás jövedelméből 46 fr. s ne hány krajczár mint tiszta jövedelem, a vámos pérsi tüzkárosultak részére fog adatni.

Mükedvelők s pártoló közönség! Az eszme, a czél, melyért lelkesültök, szép, nemes, dicső, jutalmotok a méltó elismerés, önzetlen kebelnek ennél szebb, magasztosabb jutalma nem lehet.

Koppantó.

— *Vidéki hirek.* **A herczegprimás** legközelebb 4000 frtot osztott szét különböző jótékony czélokra. **A kolozsvári** lóverseny eredménye, államdijat 300 arany nyert gr. Teleky Géza „Othellója“ a hölgyek diját br Vesselenyi Béla Zuáv-ja: a 200 aranyos államdijat br Wesselényi Béla, Zebettá-ja az akadályverseny diját br Wesselényi Miklós Talabor-ja. **Gerlsdorban** (szepes m.) e hó 19-én tüz ütött ki, melynek a szélvihar folytán csaknem az egész község áldozatul esett. **Csicseri** Orosz József meghalt Thaszán (Baranya megye) élte 66-ik évében. Egyike volt a legvitézebb s legvakmerőbb 48-adiki honvédeknek. **Szentesen** legközelebb egy árva gyermeket temettek el, kinek apja: katholikus, anyja: görög, a fiu. reform. keresztapja: zsidó keresztanyja: lutheranus volt. **Csongrádban**, Lajosszálláson a roncsoló toroklob dühöng.

UJDONSÁGOK.

* **A debreczeni** függetlenségi párt választmányi tagjai vasárnap, d. e. 10 órakor, Gálócsi Gusztáv ur miklósutczai lakásán tartandó értekezletre, tisztelettel meghivatnak.

---

* **Szives bizalommal kérjük t. előfizetőinket, hogy a következő negyed évi előfizetési pénzeket kiadóhivatalunkhoz késedelem nélkül beküldeni sziveskedjenek, hogy a nyomatandó lappéldányok száma iránt tájékozva lehessünk, s hogy a lap rendes küldésében akadály ne álljon elő.**

* **Hymen.** Cziglányi Béla szabadkai törvényszéki biró ma esküdött örök hüséget a hivatali körökbeni általános tisztelet s közbecsülésben álló Biber Bernát kir. számtanácsos kedves leányával Saroltával. Kisérje áldás a boldog pár önzetlen szent frigyét.

* **Szabolcs vármegye** megválasztatott közigazgatási tagjai közzül Gencsy Károly leköszönvén, helye Lövey Antal által töltetett be. Szabolcs megye állandó választmánya f. hó 28-án ülést tart a megye eddigi székhelyén Nagy-Kállóban a jövő évi költség vetés megállapitása ügyében. Szabólcs megye Főispánja gr. Vay Ádám a 10 es közigazgatási bizottságot a megye uj székhelyére Nyiregyházára okt hó 2-ára már egybehivta.

* **Szinházunkban** tegnap lépett fel másodszor Törökné Szakál Róza asszony — a Sphynx czimü hatásos drámában. A közönség megfoghatatlan okból, nagyon kevés számmal jelent meg ez előadásra.

* **Pusztay Sándor** és Lukács Emil urakat a főispán Hajdumegye tiszteletbeli aljegyzőivé nevezte ki.

* **Árverési hirdetmény.** Közadó hátralékok fejében lefoglalt zálogtárgyak u. m. ágybeliek butordarabok lovak, tehenek, bizott és sovány sertések, — 1-sö árverése f. évi szept. hó 30-án d. e. 10 órakor, 2-ik árverése okt. hó 10-én d. e. 10 órakor fog itt helyben a város istállója udvarán megtartatni. Debreczen, 1876. szept. 25. Debreczen váro kapitányi hivatala.

* **A tiszaszabályozási** társulat hetfőn tartá meg idei nagy gyülését — gróf Károlyi György elnöklete alatt. Felolvastatott a Lónyay Menyhért és Sennyei Pál által aláirt okirat, mely az árviz veszély megszüntetésére szükséges intézkedés s a megkivántató pénzerő beszerzésére vonatkozik. Lónyay előadta a társulat keletkezését és szervezetét s felemliti, hogy eddig a Tisza mentén 1.948,000 katast. hold mentesittetett 22.800,000 frttal, a mellékfolyókon 1.194,000 hold 6.300 000 frttal s még 465000 holdat kell ármentesiteni. Ezt eddig 20 társulat teljesité. Inditványozza, hogy központi bizottság választassék, mely lehető rövid idő alatt dolgozza ki az alapszabályokat, s ezeket küldje meg az egyes társulatoknak, melyek az alapszabályok végleges megállapitása végett megbizottakat küldenének a fővárosba. Gr. Lónyay inditványát az utána következett szónokok mindnyájan helyeselték. — Halassy Kázmér a financziális helyzetről megjegyzé, hogy a felvett összegből még $3^6/_{10}$ millió forint törleszteneö; Móricz Pál inditványára a kataszteri munkálatok tárgyában is az állandó bizottság fog tervet készitenі. Herich Károly, miniszteri biztos a kormány támogatását igéri. Ezután megválasztattak az ideiglenes központi bizottságba a következő tagok: gr. Andrássy Manó, Dabacs György, Babics János, Keszlenffy, Halassy, gr. Károlyi György, gr. Károlyi Sándor, gr. Károlyi Gyula, Liptay Béla, Móricz Pál, Pap Elek, b. Sennyey Pál, Tisza Lajos, — Gyula, Weeckheim László, Wahrman Mór, gr. Lónyay Menyhért, gr. Csekonics, Simonyi L., Poór K. Végül még nehány speciális inditvány az állandó bizottsághoz utasittatván, a közgyülés gr. Károlyi Györgynek köszönetet szavazott s ezzel eloszlott.

* **Molnár Imre**, helybeli kitünő tehetségü fiatal ügyvédet Miskolczy Lajos ő méltósága Hajdumegye tiszteletbeli ügyészévé nevezte ki.

* **Nyilvai Irma** kisasszony, szintársulatunk egyik ujjonnan szerződött operett énekesnője, ma városunkba megérkezett, s igy reméljük, hogy az operette előadások is pár nap multán kezdetöket veendik. Megemlitjük még, hogy a Foltényi pár, Philippovics, és Fikker Emma k. a. szerződött tagok szintén megérkeztek, s igy az egész társulat most már együtt van.

* **A tegnap** d. u. 3 órakor Tóth Mihály rectorprofcsor elnöklete alatt tartott jogászok gyülésén beválasztattak a becsületszékbe, a) rendes tagokul a jogtudományhallgatók közül: Lengyel Imre és Vincze Miklós, az államtudományokat hallgatók közül: Láday Kálmán, Pisky Imre, a 2-od évről: Szabó Ferencz, Sass Elemér, az 1-sö évről: Sepsy Dezső és Vastagh Frigyes, b) póttagokul: Jakó Gyula (jog-) Tömöry József (államtudományi karból), Simon Miklós 2-od, László Gyula 1-sö évről.

* **A debreczeni** hittan hallgatók f. hó 25-én tartott közgyülésekön, becsületszéköket következőképen alakitották meg a 4-ed évről: Szatmári Sándor, Sátor Dávid, Medgyesi Lajos, 3-ad évről: Sörös Vilmos, K. Bányay Lajos, Csák Máté; 2-od évről: Fábián Sándor, Varga Lajos, Erdöss József: 1-sö évről Erösz Lajos, Lévay Mihály, Hatvany Pál.

* **Sipos Sárdor** főiskolának volt növendéke ki már több év óta betegeskedik, elhunyt. Temetése, ma délután lesz a kántus közremüködése mellett. Béke a korán elhunyt ifiu porrá válandó részére.

* **Magyar irodalmi** önképző-kör szavalati szakosztályánál elválasztatott elnökül a már tavaly is ugyan ily állásban szerepelt Szondy Géza 4 é. th. Jegyzővé: László Gyula 1 é. j. Választmányi tagokul: Bögös Lajos 3 é. th. és Torma Károly 2 é. th.

Nyilt-tér.*)

Lórincz Mózes urnak

Er-Mihályfalván.

A „Debreczen“ tegnapelőtti száma nyilttéri rovatában hozzám intézett felhivására válaszom következő:

Mindenek előtt megjegyzem, hogy üzleti dolgok elintézésénél nem szoktam hirlapokban polemisálni, annyival kevésbé pedig önnel.

Nem tudok eléggé csodálkozni azon, hogy ön ugy akarja feltüntetni magát, mint a kinek talán velem szemközt követelése van; — legalább közzétett felhivásával azt akarja mutatni.

Az egész tényállást hosszas volna itt ismertetnem, én csupán annyit jegyzek meg, bogy én önt 300 frt készpénzben adott előleg, ennek járulékai, valamint 150 darab nevemmel jegyzett csak kiadása iránt előbb két izben magam hivtam fel levél utján, majd ismét e hó 21-én ügyvédem által; csak midőn egyik felhivás sem használt, voltam kénytelen ön ellen eziránt a pert folyamatba tenni.

Daczára azonban annak, hogy ön ellen már megindittottam a pert, én bármely perczben kész vagyok az önáltal kivánt bárminemü debreczeni választott bíróság itéletének magamat alávetni, ha az 6. nap alatt történik; tessék tehát intézkedni!

A mit végül ön felhivásában a „solid eljárásról“ beszél, erre épen nincs mit szólanom, sokkal ismertebb az ön neve és szokott eljárása a debreczeni terménykereskedőknél, sem hogy szükséges lenne azt mutogatnom, ki a „solid“; a mi kitetszik abból is, hogy kereskedőtársaim mind csodálkoznak azon, hogy önnel képes valék üzleti viszonyba is bocsátkozni.

Hogy ezen üzleti viszony miként jött egyébiránt létre, azt az ön által kivánt választott bíróság előtt lesz alkalmam megismertetni.

Részemről ezzel bevégzettnek tartom az ügyet, hirlapi czikkeire felelgetni többé nem fogok, ezt is csak azért tettem, hogy az ne láttassék, miszerint talán önnek volna ellenem valami követelése!

Ennyivel tartozom a közvéleménynek.

Löwenberg Jakab.

*) E rovat alatt közlöttért nem vállal felelősséget a Szerk.

Hirdetés.

A miklós utcza elején egy jó karban levő ház, melyben 9 osztály, egy istálló 5 öles szin van, külön fatartó, és apró marha ólal beépitve, az ondódi földdel, vagy a nélkül szabad kézből eladó. Értesitést ad a szerkesztőség.

375 1—1

Felelős szerkesztő:
TISZAI DÁNIEL.

HIRDETESEK.

A magy. kir. méntelep Debreczenben.

Hiv. sz. 408.

HIRDETMÉNY.

A létező összes alhaszonbéri föltételek föntartása mellett, az alanti táblázatban jelelt napon — nevezett városban lévő ménló-állomány élelmezésének biztositása tekintetéből — 1876. november 1-től egész 1877. október 31-ig bezárólag, irott ajánlatok utján árlejtés fog tartatni.

Az állomás, mely részére az árlejtés történik, és a terményszükséglet hasonlólag az alatti táblázatban látható.

Az ajánlat-minta szerint pontosan fogalmazott, — az előirt bánatpénzzel terhelt és 50 kros bélyeggel ellátott ajánlatok minden állomás részére kell, hogy külön kiallitva, és az árlejtés napján legkésőbb reggeli 10 óráig a bizottságnak átadva legyenek, minthogy a később érkezettek — mint utólogos ajánlatok — egyátalán tekinteten kivül hagyatnak.

Ezen ajánlatok a legkevesebbet igérőkre nézve — kiknek az ált. polg törk. 862. §-ában foglalt jogok az igéret elfogadásához szabott határidőt vagy visszalépést illetőleg a mérvadók — azonnal, a kincstárra nézve pedig csak a felsőbb jóváhagyás után kötelezők.

Általában megjegyzendő, hogy az ajánlatok sem javitott, sem kivakart helyeket, továbbá csak véglegesen megállapitott kinálatokat tartalmazzanak, ugy, hogy azokban tökéletesen a még ismeretlen árlejtési eredményre vagy más ajánlatokra vonatkozó engedményeknek előfordulni nem szabad, végre, hogy távirdai uton jött kinálatok sem vétetnek tekintetbe; ha tehát egy ajánlat emlitett hiányokkal, melyek elvetését feltételezik — érkeznék, annak el nem fogadását ajánló magának tulajdonithatja.

A kiirt alhaszonbérleti időszak részletekre osztása és ezen alrészletek alapján különféle árak kinálása egyátalán nincs megengedve.

A megtartó kinálata minden egyes czikkre nézve kötelező, még akkor is, ha nem minden czikk, melyre kinálatot tesz, fogadtatik el; azaz; szabadságában áll a kezelő bizottságnak, illetőleg a magy. kir. ministeriumnak a vállalkozó javára minden czikket, vagy csak egyet vagy többet meghagyni.

Idegenek, a biráló bizottság előtt ismeretlen vállalkozók, ajánlataik mellé a politikai hatóságtól vagy kereskedelmi kamarától még bizonyitványt is kötelesek mellékelni állásukról, vállalkozó képességükről, mely bizonyitványnak mindazáltal csak a megelőző 3 hónapi keletet kell felmutatnia.

Ha a kinálat a bizottságtól egészben vagy részleg elfogadtatik, a megtartó hivatalosan értesittetik. Hasonlóan értesittetnek a versenyzők is, kiknek kinálataik a bizottságtól visszutasittattak, azon kijelentéssel, hogy bánatpénzeik visszavehetők.

Az alhaszonbérleti szerződések helyben az állomási számirodában megtekinthetők. A zab-suly mennyisége 41 kilogr. hectoliterenként. A méntelep osztály Eperjes részére zab, széna és alomszalma nem irattatik ki.

Debreczen, 1876. évi september. 24-én.

Ajánlat-minta.

Én alulirott (helység, megye) lakosa, kijelentem, hogy az 1876. évi september 24-én Debreczenben kibocsátott hirdetmény folytán:

1 adag kenyeret 875 gramm . . . . . ____frt____kr., azaz: ____frt____krért,
100 kilogramm zabot . . . . . ____frt____kr., azaz: ____frt____krért,
„ „ szénát . . . . . ____frt____kr., azaz: ____frt____krért,
„ „ alomszalmát . . . . . ____frt____kr., azaz: ____frt____krért,
„ „ ágyszalmát . . . . . ____frt____krért,
azaz: ____frt____krért,
1 kubikméter kemény tüzifát a 423 kilogramm . . ____frt____krért,
azaz: ____frt____krért,
1 kilogramm tisztáltatott kőolaj (Petroleum) . . ____frt____kr., azaz: ____frt____krért,

N. N. állomásnak 1876. november 1-től egész 1877. octóber 31-iki időszakra kiszolgáltatok; és ez ajánlatért a mellékelt ____frt____kr bánatpénzzel kezeskedem.

Továbbá kötelezem magamat azon esetre, ha a megtartó én lennék, a hivatalos értesités után, a bánatpénzt haladéktalanul kiegésziteni, és ha azt elmulasztanám, magamat a birói eljárásnak alávetem, és pedig oly formán, mintha már a biztositékpénzt (Kaution) letettem és az üzletet átvettem volna, ugy hogy a biztositékpénz letételére törvényes uton kényszerittethetem: valamint alávetem magam ugy a kihirdetett, mint az árlejtési jegyzőkönyvben tartalmazott feltételeknek.

Kelt

N. N.
N. helységnek lakosa N. megyében.

Az ajánló-levél boritékának mintája.

„A magy. kir. méntelep alhaszonbérleti bizottságának“ Debreczenben.
Ajánlat az 1876. september 24-én kelt hirdetmény folytán.
____frt ____kr. bánatpénzzel terhelve. Árlejtés: N. N. község részére

Táblázat.

Hol?	mely napon	A m. kir. ménló állomány oszt. részére: állomás	jelesen	Határidő: mely időtől	meddig	Szükséglet naponként: kenyér 875 grammjával	zab, széna és alomszalma: hány lóra	évenát: Kemény tüzifakocza-méter	Petroleum Kilogr.	Ágyszalma Kilogr.	Bánompénz: Kenyérre	zabra	szénára	alj- és ágyszalmára	tüzifára	petroleumra
											forint					
Debreczenben m. kir. ménlótelep épületben az I-sö emeleten	1876. október 13-án d. e. 10 órakor	Debreczen	4. állomás	1876. November 1.	1877. Február 28.	75	100									
				1877. Márt. 1.	1877. Jun. 30.	20	10									
				1877. Jul. 1.	1877. Oktober 31.	75	100	200	600	3700	85	450	200	65	20	10
		Álmosd	2. állomás	1876. November 1.	1877. Február 28.	75	100									
				1877. Márt. 1.	1877. Jun. 30.	10	6									
				1877. Jul. 1.	1877. Oktober 31.	75	100	150	500	3700	80	450	200	65	15	9
		Turia-Remete	3. állomás	1876. November 1.	1877. Február 28.	44	50									
				1877. Márt. 1.	1877. Jun. 30.	15	4									
				1877. Jul. 1.	1877. Oktober 31.	44	50	150	300	2200	50	200	100	40	15	5
		Eperjes	1. állomas	1876. November 1.	1877. Február 28.	75	100									
				1877. Márt. 1.	1877. Jun. 30.	10	6									
				1877. Jul. 1.	1877. Oktober 31.	75	100	125	100	3700	80	—	—	5	15	5

Kiadó tulajdonos: a debreczeni függetlenségi párt.

Debreczen, nyomatott a részvény téra. könyvnyomdájában. 1876.